

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420163016
AA43-0642-17/5

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 1.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents V.Poķis,
tiesneses U.Mihailova un A.Zariņa

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „InCredit group” pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2016.gada 16.februāra lēmuma Nr.3-pk atcelšanu, sakarā ar SIA „InCredit group” apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 5.jūlija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – centrs vai atbildētājs) SIA „Pigu Latvia” interneta vietnē www.220.lv konstatēja pieteicēju SIA „InCredit group” reklamējošas reklāmas ar šādu saturu: „Kredīts bez ikmēneša procentiem”, „Bezprocentu kredīts! Pērc un nepārmaksā! 0% Kredīts. IZMANTO!”.

[2] Ar centra 2016.gada 16.februāra lēmumu Nr.3-pk (turpmāk – lēmums) pieteicējai uzlikts pienākums samaksāt soda naudu 4500 *euro* apmērā.

Lēmumā norādīts, ka SIA „Pigu Latvia” un pieteicējas darbības atbilst Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta pirmajā daļā, 9.panta pirmās daļas 1.punktā un 11.panta 20.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskajam sastāvam, proti, pārkāpums izpaudies patērētāju maldināšanā par kredītēšanas pakalpojuma būtiskajiem nosacījumiem. Par atbildību pastiprinošu ir atzīstams apstāklis, ka pieteicēja pēdējo divu gadu laikā jau ir sodīta par komercprakses pārkāpumu izdarīšanu, proti, pieteicējai piemērots sods par

patērētāju kolektīvo interešu pārkāpumu, izplatot normatīvajiem aktiem neatbilstošas reklāmas.

Pieteicējas pārkāpums ir vērtējams kā smags, ņemot vērā konkrētā pārkāpuma apjomu un ilgumu, kā arī tā izdarīšanas apstākļus, raksturu un radīto ietekmi. Soda nauda 4500 *euro* ir uzskatāma par samērīgu, jo pieteicēja ir izdarījusi atkārtotu pārkāpumu.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2016.gada 1.martā saņemts pieteicējas pieteikums (vēlāk tiesā saņemti pieteikuma papildinājumi) par lēmuma atcelšanu.

Pieteikums un tā papildinājumi pamatoti ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Centrs konstatēja maldīgās reklāmas pazīmes, bet tīšuprāt nereaģēja, lai nelabvēlīgās sekas nebūtu iespējams novērst. Likumam neatbilstoša reklāma netika saskaņota ar pieteicēju, līdz ar to pieteicējai par to nebija zināms, kā arī nebija iespējas ietekmēt SIA „Pigu Latvia”, lai reklāmas izplatīšana tiktu izbeigta.

Piebilde „Pakalpojuma sniedzējs: pasūtītājs” SIA „Pigu Latvia” tīmekļa vietnē nav saistoša pieteicējai, jo SIA „Pigu Latvia” to nav saskaņojusi ar pieteicēju. Konkrētajā gadījumā pieteicēja nav pasūtītājs, jo šo reklāmu SIA „Pigu Latvia” patvaļīgi ievietoja savā tīmekļa vietnē.

[3.2] Par abu reklāmu izplatīšanu plašsaziņas līdzekļos (radio un televīzijā) pieteicēja uzzināja, tikai saņemot lēmumu, jo pieteicēja nebija saskaņojusi ar SIA „Pigu Latvia” reklāmu, kas būtu izplatāma plašsaziņas līdzekļos.

SIA „Pigu Latvia” lielāko daļu no sniegtās reklāmas nav saskaņojusi ar pieteicēju. Savukārt centrs pieņēma lēmumu par soda uzlikšanu pieteicējai, neizvērtējot objektīvi visus pierādījumus un neuzklausot iesaistītās puses vienlīdzīgā līmenī.

[3.3] Pieteicējai nav zināms neviens gadījums, kurā vismaz viens patērētājs būtu vērsies centrā ar sūdzību par patērētāja maldināšanu, netaisnīgiem līguma noteikumiem, kā arī informācijas slēpšanu par kredīta nosacījumiem un izmaksām. Centrs nav analizējis vai kā citādi izpētījis strīdus reklāmas ietekmi uz sabiedrību.

[3.4] Pieteicējas vārds ir nomelnots ar centra amatpersonas viedokli un secinājumiem, arī centra izplatītā informācija par pieteikumu skaitu, kas saņemti reklāmas ietvaros, ir konfidenciāla, tāpēc pastāv liels risks, ka šāda centra rīcība sekmēs pieteicējas stāvokļa pasliktināšanos konkurences tirgū.

[3.5] Centrs nav noskaidrojis lietas faktiskos apstākļus, t.i., vai strīdus reklāmas bija saskaņotas ar pieteicēju, kā arī nav izpildījis soda konkretizācijas pienākumu kā priekšnoteikumu taisnīgam sodam.

[4] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumā pieteicējas pieteikumu neatzīst.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 5.jūlija spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 11.panta 20.punkts noteic, ka komercprakse jebkuros apstākļos ir maldinoša, ja komercprakses īstenotājs raksturo preci vai pakalpojumu ar vārdiem „bezmaksas”, „par velti”, „bez atlīdzības” vai tamlīdzīgi, bet patērētājam ir jāmaksā vēl kas vairāk virs nepieciešamajām izmaksām, kuras rodas, atbildot uz komercpraksi un saņemot preci vai pakalpojumu vai maksājot par preces piegādi. Savukārt minētā likuma 10.panta pirmā daļa noteic, ka komercpraksi uzskata par maldinošu, ja, ņemot vērā visas tās īpatnības un apstākļus, kā arī tajā izmantotā saziņas līdzekļa ierobežojumus, var secināt, ka tiek noklusēta būtiska informācija, kas vidusmēra patērētājam ir nepieciešama, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu, un komercprakses ietekmē vidusmēra patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.

Saskaņā ar Reklāmas likuma 8.panta pirmo daļu maldinoša reklāma ir aizliegta. Savukārt minētā panta otrā daļa noteic, ka maldinoša reklāma ir tāda reklāma, kura jebkurā veidā, ieskaitot tās pasniegšanas veidu, tieši vai netieši maldina vai varētu maldināt un kura sava maldinošā rakstura dēļ varētu ietekmēt personas ekonomisko rīcību vai kura kaitē vai varētu kaitēt konkurentam. Saskaņā ar minētā panta trešās daļas 2.punktu, nosakot, vai reklāma ir maldinoša, ņem vērā visas reklāmas pazīmes – atsevišķo sastāvdaļu un kopējo saturu, noformējumu, īpaši jebkuru informāciju, kas reklāmā sniegta par cenu vai cenas aprēķināšanas veidu un nosacījumiem, ar kādiem tiek piegādātas preces vai sniegti pakalpojumi.

No lietas materiālos esošajiem aizdevuma līgumiem izriet, ka privātpersonām, slēdzot aizdevuma līgumus, kaut arī procentu maksājumi par aizdevumu nav jāveic, tomēr papildus preces cenai ir jāveic maksājums „Līguma kontrole” 10 procentu apmērā no preces cenas.

Vērtējot pieteicējas reklāmas, tiesa atzina, ka vidusmēra patērētājam varēja rasties priekšstats, ka pieteicēja piedāvā tādu pakalpojumu – kreditēšanu, kā rezultātā patērētājam, iegādājoties preci, netiks prasīti citi izdevumi kā tikai tie, kas saistīti ar preces cenu. Ņemot vērā, ka papildu maksājuma „Līguma kontrole” summa ir aprēķināma, ņemot vērā pirkuma cenu, tad papildu preces cenai maksājamā summa varēja būt tāda apmēra, par kuru patērētājs savlaicīgi zinot, atturētos no preces iegādes. Tādējādi tiesa atzina, ka konkrēta satura reklāma varēja būtiski un negatīvi ietekmēt vidusmēra patērētāja ekonomisko izvēli attiecībā uz pieteicējas pakalpojuma izvēli.

Ievērojot minēto, tiesa atzina, ka SIA „Pigu Latvia” izveidotā reklāma ar minētajiem saukļiem par pieteicējas sniegtajiem kreditēšanas pakalpojumiem ir atzīstama par maldinošu. Tā kā reklāma ir ar saimniecisko vai profesionālo darbību saistīts jebkuras formas vai jebkura veida paziņojums vai pasākums, kura nolūks ir veicināt preču vai pakalpojumu (arī nekustamā īpašuma, tiesību un saistību) popularitāti vai pieprasījumu pēc tiem (Reklāmas likuma 1.pants),

un tā kā konkrētā satura reklāma tika izplatīta ar mērķi popularizēt pieteicējas saimniecisko darbību, tiesa atzina, ka konkrēta satura reklāma tika izplatīta negodīgas komercprakses ietvaros.

[5.2] Atsaukusies uz starp pieteicēju un SIA „Pigu Latvia” noslēgto sadarbības līgumu, kā arī uz SIA „Pigu Latvia” centram sniegtajiem paskaidrojumiem, ka konkrētā satura reklāma tika izveidota tieši pēc pieteicējas pieprasījuma, reklāmas teksts, dizains un izskats tika saskaņots ar pieteicēju, tiesa secināja, ka pieteicējai bija zināms fakts, ka viņas pakalpojumi ar konkrēta satura informāciju tiek reklamēti, ko pēc būtības pieteicēja nenoliedz.

Tiesa par mazticamu uzskatīja pieteicējas argumentu, ka tai nebija zināms, ka attiecīga satura reklāma tiek izplatīta arī ārpus interneta vietnes www.220.lv. Katras reklāmas izveide un izplatīšana plašsaziņas līdzekļos ir finansiāli dārgs process, turklāt konkrētā reklāma tika izplatīta pieteicējas interesēs, tādējādi pieteicējai bija jāzina par reklāmas izmaksām un secīgi par to, no kā šādas izmaksas veidojas, t.i., kur un cik daudz pieteicējas pakalpojums tiek reklamēts. Pat, ja pieņem, ka pieteicēja nebija informēta par visām vietām, kurās tika reklamēti tās pakalpojumi, būtisks ir apstāklis, ka tieši pēc pieteicējas ierosinājuma, pieteicējas interesēs un saskaņā ar pieteicējas apstiprināto reklāmas saturu tika reklamēti pieteicējas sniegtie pakalpojumi.

Tā kā reklāma izplatīta pieteicējas interesēs, tad pieteicējai kā rūpīgam saimniekam bija jāuzņemas atbildība par tās interesēs izplatīto reklāmu un atbilstoši jāreaģē, novēršot komercdarbības pārkāpumu. Tā kā pieteicēja no savas puses to nebija darījusi, tad pieteicējai ir jāuzņemas atbildība par likuma normu pārkāpumu. Turklāt, kā izriet no lietas materiāliem, centrs ir konstatējis abu pārkāpuma lietā iesaistīto pušu (pieteicējas un SIA „Pigu Latvia”) vainu un abas puses ir sauktas pie atbildības.

[5.3] Atsaukusies uz Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta pirmās daļas 1.punktā un otrajā daļā noteikto, tiesa secināja, ka centram ir tiesības pēc savas iniciatīvas pārbaudīt (nebija nepieciešams gaidīt kāda patērētāja sūdzību par pieteicējas darbību), vai komercprakses veicēji ievēro patērētāju intereses. Tomēr, lai šāda pārbaude būtu lietderīga, lieki neizšķērdējot resursus, centram ir tiesības ievākt sākotnējo informāciju, lai konstatētu, vai ir pamats lietas ierosināšanai un padziļinātai izpētei.

Laika periodā no 2015.gada 18.augusta līdz 2015.gada 15.decembrim centrs ir ievācis informāciju, lai noskaidrotu, vai ir pamats lietas ierosināšanai attiecībā uz pieteicēju. Tikai konstatējot pirmšķietamu pārkāpumu esību, centrs 2015.gada 15.decembrī ir ierosinājis pārkāpuma lietu, lai to izvērtētu.

Lēmums ir pieņemts 2016.gada 16.februārī (2 mēnešus un vienas dienas laikā no pārkāpuma lietas ierosināšanas brīža), tādējādi ievērojot Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 12.daļas pirmajā teikumā noteikto termiņu. Pat ja uzskatītu, ka centrs faktiski pārkāpuma lietas izskatīšanu bija uzsācis 2015.gada 18.augustā, tik un tā likumā noteikto sešu mēnešu termiņš lēmuma pieņemšanas brīdī nebūtu pagājis (šādā gadījumā termiņš izbeigtos divas dienas pēc lēmuma pieņemšanas).

[5.4] Pārkāpuma lieta tika ierosināta 2015.gada 15.decembrī attiecībā gan uz pieteicēju, gan uz SIA „Pigu Latvia”, tātad vienlaicīgi. Apstāklim, ka abi lēmumi par lietas izskatīšanas pabeigšanu ir pieņemti ar vienas dienas starpību, lietā nav nozīmes, jo būtisks ir apstāklis, vai lēmums (tostarp arī lēmums, ar kuru uzlikts sods SIA „Pigu Latvia”) ir pieņemts, ievērojot likumā noteiktos termiņus.

[5.5] Pieteicējas ieskatā centrs nav ņēmis vērā apstākli, ka reklāmā (*attēls lietas 11. un 43.lapā*) patērētāji ir informēti par to, ka patērētājam bez preces cenas būs jāmaksā arī „Līguma kontroles summa”.

Tā kā konkrētajā reklāmā acīmredzami ir izcelts uzraksts „Kredīts bez ikmēneša procentiem”, savukārt pārējais paskaidrojošais teksts ar vizuāliem paņēmieniem ir padarīts neuzkrītošs un maz pamanāms, tiesa atzina, ka, neskatoties uz paskaidrojošā teksta esību reklāmā, reklāma pēc savas būtības ir maldinoša, jo vidusmēra patērētājs pievērstu uzmanību tikai lielajam, vizuāli izceltajam tekstam reklāmā.

[5.6] Atbildētājs konkrētajā lietā ir noskaidrojis visus būtiskos apstākļus, tostarp izdarījis secinājumus, vērtējot jautājumu par pieteicējai uzliekamā soda apmēru.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2016.gada 5.jūlija spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Spriedumā nav vispusīgi, pilnīgi un objektīvi novērtēti lietā esošie pierādījumi, līdz ar ko tiesa nonāca pie nepareiziem secinājumiem. Tiesa nav devusi vērtējumu lietā iesniegtajiem pierādījumiem, kas attiecas uz lēmuma pamatojumu. Pierādījumus lietā tiesa ir vērtējusi pretēji likuma prasībām, proti, tiesa ir devusi ticamību vieniem pierādījumiem (SIA „Pigu Latvia” liecībām), bez jebkādas pamatotas vai reālas argumentācijas noraidot pieteicējas liecības (argumentus). Turklāt tiesa ir pilnīgi ignorējusi objektīvus pierādījumus un normatīvos aktus (centra vadlīnijas).

[6.2] Spriedums ir balstīts tikai uz varbūtībām, nevis pierādījumiem, tas ir nepamatots un nelikumīgs, tiesa procesuāli nepareizi novērtēja pierādījumus, līdz ar to nepareizi arī konstatējot lietas faktiskos apstākļus, kas noveda pie nepareizas un nepamatotas materiālo tiesību normu piemērošanas.

[6.3] Nepamatots ir tiesas apgalvojums, ka centrs ir konstatējis abu pārkāpuma lietā iesaistīto pušu (pieteicējas un SIA „Pigu Latvia”) vainu un abas puses ir sauktas pie atbildības. Tiesa nav veikusi izmeklēšanu un nav konstatējusi pieteicējas faktiski veiktās darbības. Šādā situācijā vispār nav iespējams konstatēt un izvērtēt pieteicējas vainu.

[6.4] Spriedumā nav ietverti uz pierādījumiem balstīti secinājumi par iesaistīto personu darbību par to, vai tika saskaņots reklāmas teksts ar pieteicēju. Tiesas secinājums, ka reklāma izplatīta pieteicējas interesēs un pieteicējai bija jāuzņemas atbildība, nav pamatots, jo tiesa vispār nav vērtējusi šo argumentu, bet gan tikai atsaucās uz centra viedokli, ka reklāmas devējs ir atbildīgs jebkurā

gadījumā, jo viņš civiltiesiski ir uzskatāms par reklāmas izgatavotāja un izvietotāja pilnvarotāju un tādējādi tam jāatzīst sev par saistošām visas tā darbības. Taču pilnvarojums attiecas tikai uz civiltiesiski veiktajām darbībām un uz to „pārnesi” uz pilnvarotāju, proti, ja pilnvarnieks, pārkāpjot pilnvarojumu, izdara administratīvo pārkāpumu, tad tas nenozīmē, ka pilnvarojuma fakta dēļ automātiski būtu sodāms pilnvarotājs. Konkrētajā gadījumā tiesai bija jānoskaidro faktiskie apstākļi, t.i., vai pilnvarnieks rīkojās pilnvarojuma ietvaros, un vai to pārkāpa. Tiesa šos apstākļus nav vērtējusi.

[6.5] Centram nav nekādas metodikas soda aprēķināšanā, kas ļautu adresātam notice, ka sods ir pieņemts saprātīgi un pareizi. Nav nekādas atsauces uz iepriekšējo praksi, nav nekādas pārkāpumu klasifikācijas, vai tamlīdzīgi (kā, piemēram, ir Konkurences padomei, kur sodi tiek aprēķināti līdzīgā formā, un ir izvērstas vadlīnijas, kā tiek aprēķināti sodi).

[6.6] Centrs lēmumā nav izteicis pretenzijas pret reklāmas noformējumu, tādējādi atzīstot reklāmas atbilstību centra 2013.gada 3.septembra Vadlīnijām godīgas komercprakses īstenošanai patērētāju kreditēšanas jomā Nr.8 (*sk. minēto vadlīniju 1.1. un 1.3.punktu*). Tādējādi tiesas viedoklis par reklāmas burtu lielumu (vidusmēra patērētājs pievērstu uzmanību tikai lielajam, vizuāli izceltajam tekstam reklāmā) ir kļūdainis un neatbilst centra normatīvajam aktam.

[6.7] Ja vadās no tiesas izdarītā secinājuma attiecībā par lēmuma pieņemšanas 6 mēnešu termiņu, tad termiņš ir beidzies 2016.gada 31.janvārī. Līdz ar to lēmuma pieņemšanas brīdī (2016.gada 16.februārī) ir pagājis likumā noteiktais 6 mēnešu termiņš. Tādējādi lēmums uzskatāms par nelikumīgu, jo tas pieņemts, beidzoties likumā noteiktajam termiņam.

[6.8] Spriedums nav objektīvs un pamatots, jo tajā nav vērtēti lietas faktiskie apstākļi, kā arī spriedumā ir pārkāpti un ignorēti Administratīvā procesa likuma 4.panta pirmajā daļā uzskaitītie vispārējie tiesību principi.

[7] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumā apelācijas instances tiesai norāda, ka par nepamatotu uzskata apelācijas sūdzības argumentu, ka centram nav nekādas metodikas soda aprēķināšanā, nav atsauces uz iepriekšējo praksi, nav pārkāpumu klasifikācijas.

Soda apmēra noteikšanai lēmumā tika ņemti vērā Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta pirmajā un otrajā daļā norādītie kritēriji, kā arī centra direktores 2016.gada 5.februārī apstiprinātajās Vadlīnijās Nr.3 „Vadlīnijas Reklāmas likumā un Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā noteikto labprātīgo darbību piedāvāšanai un lēmumu pieņemšanai” ietvertie kritēriji soda naudas noteikšanai pēc pārkāpuma smaguma, pārkāpuma veida/rakstura, reklāmas izplatīšanas apjoma un ilguma, radītās ietekmes, kā arī lēmuma adresāta loma un pārkāpuma izdarīšanas apstākļi. Proti, nosakot soda naudas apmēru, centrs ņem vērā, vai komercprakses īstenoātājs ir pats pārdevējs, pakalpojuma sniedzējs vai ražotājs, vai arī persona, kura rīkojas komercprakses īstenoātāja vārdā vai uzdevumā. Savukārt, vērtējot pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, tiek ņemti vērā apstākļi, vai lēmuma adresātam bija iespēja nodrošināt

normatīvo aktu, par kuru pārkāpšanu paredzēta atbildība, ievērošanu, vai veikti nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu šo normatīvo aktu ievērošanu. Tāpat atbilstoši Vadlīnijām Nr.3 centrs, pieņemot lēmumu, ņem vērā atbildību raksturojošos kritērijus, adresāta mantisko stāvokli un visbeidzot vērtē to, kāds soda naudas apmērs nodrošinās mērķu sasniegšanu.

Attiecībā uz pārējiem apelācijas sūdzībā ietvertajiem argumentiem centrs vērš uzmanību, ka lēmumā ir sniegta juridiski pamatota analīze, ar kuru centrs ir pierādījis pieteicēja vainu Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta pirmajā daļā, 9.panta pirmās daļas 1.punktā un 11.panta 20.punktā noteiktajā pārkāpumā.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Novērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas pieteikums nav pamatots un tādēļ ir noraidāms.

[10] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturrtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumu kopsakarā ar procesa dalībnieku sniegtajiem paskaidrojumiem un pieteikumā un apelācijas sūdzībā ietvertajiem argumentiem, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances spriedums ir pamatots. Līdz ar to Administratīvā apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, kas norādīta šā sprieduma [5.1]-[5.6] punktā, un atkārtoti Administratīvā procesa likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus nenorāda.

[11] Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 11.panta 20.punkta teksts paredz, ka komercprakse jebkuros apstākļos ir maldinoša, ja komercprakses īstenotājs raksturo preci vai pakalpojumu ar vārdiem „bezmaksas”, „par velti”, „bez atlīdzības” vai tamlīdzīgi, bet patērētājam ir jāmaksā vēl kas vairāk virs nepieciešamajām izmaksām, kuras rodas, saņemot preci vai pakalpojumu.

Centrs ir konstatējis pieteicēju reklamējošas reklāmas ar saturu „bezprocentu kredīts”, „0% kredīts” un tamlīdzīgi. Faktiski pieteicēja šīs reklāmas akcijas laikā ir piedāvājusi kreditēšanas pakalpojumus, kuros tiek norādīta aizdevuma likme 0 procenti, bet tiek noteikts maksājums „līguma

kontroles samaksa”, kas tiek noteikts 10 procentu apmērā no aizņēmējam pārskaitītas summas.

Ņemot vērā to, ka „līguma kontroles samaksa” tiek noteikta 10 procentu apmērā no aizņēmējam pārskaitītas summas, tā jēdzieniski ir identiska ar kredītu procentu maksājumu summu, proti, tiek noteikta procentuālā izteiksmē no aizdevuma summas. Līdz ar to var konstatēt, ka faktiski tiek „manipulēts” ar vārdiem, – kredīta procenti tiek nosaukti par līguma kontroles samaksu. Līguma kontroles maksājums tiek iekasēts kā pirmais maksājums, tāpat arī šis procentu maksājums netiek noteikts atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumu Nr.1219 „Noteikumi par patērētāja kreditēšanu” (turpmāk – noteikumi Nr.1219) 12.punkta prasībām.

Atbilstoši noteikumu Nr.1219 12.3.apakšpunkta prasībām reklāmā uzrāda gada procentu likmi. Šajā gadījumā gada procentu likme, kas ir jāuzrāda reklāmā, ir 19,53 procenti gadā.

Pieteicēja ir uzrādījusi gada procenta likmi reklāmā, bet tā ir izvietota atsevišķi no virsraksta un ar būtiski mazāka izmēra burtiem, nekā norādītais sauklis „bezprocentu kredīts”. Tādējādi reklāma ir maldinoša Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 11.panta 20.punkta izpratnē.

[12] Apgabaltiesas vērtējumā apelācijas sūdzībā pieteicēja nepamatoti norāda, ka iestāde (tiesa) nav konstatējusi faktu, vai reklāma ir bijusi saskaņota ar pieteicēju.

Pieteicējas argumentācija par to, ka tā nav piekritusi šāda veida reklāmas izvietojumam, nonāk pretrunā ar pašas pieteicējas centram sniegto informāciju. Tā 2015.gada 9.oktobra vēstulē (*lietas 49.lapa*) pieteicēja norāda, ka starp pieteicēju un SIA „Pigu Latvia” 2010.gada 3.septembrī ir noslēgts sadarbības līgums (*lietas 60.lapa*). Sadarbības līguma 1.1.punkts paredz, ka līdzīgi sadarbojas arī reklamēšanas jomā. SIA „Pigu Latvia” 2015.gada 24.jūlijā nosūtīja pieteicējai uz elektronisko pastu reklāmas bannerus. Pieteicējas darbinieki deva piekrišanu banneros norādītajai informācijai. Tādējādi secināms, ka pieteicēja pati rakstveidā apstiprina faktu, ka tā ir piekritusi šāda veida satura izvietojumam par tās sniegto pakalpojumu.

Apgabaltiesa arī konstatē, ka lietā atrodas SIA „Pigu Latvia” 2016.gada 21.janvāra vēstule, kurā tiek norādīts, ka pieteicējas norādītais, ka SIA „Pigu Latvia” nav saskaņojusi reklāmu ar pieteicēju, neatbilst patiesībai (*lietas 91.lapa*). SIA „Pigu Latvia” 2016.gada 21.janvāra vēstulei klāt ir pievienota arī elektroniskā sarakste starp uzņēmumiem. No šīs sarakstes var konstatēt, ka pieteicēja ir sniegusi piekrišanu reklāmas izvietojumam.

Vēlāk sniegtajos paskaidrojumos pieteicēja noliedz iepriekš sniegto paskaidrojumu par to, ka reklāmas teksts ir saskaņots ar pieteicēju. Vienlaikus apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēja ne tikai formāli ir piekritusi noteikta satura reklāmas izvietojumam, bet arī reklāmu izplatīšanas laikā noslēgusi aptuveni 380 kreditēšanas līgumus, kuros tiek norādīta aizdevuma likme 0 procenti, bet tiek noteikts maksājums „līguma kontroles samaksa”, kas tiek noteikts 10 procentu

apmērā no aizņēmējam pārskaitītas summas. Tādējādi secināms, ka pieteicēja ilgstoši sniedza savus pakalpojumus, „ievērojot” reklāmas tekstu, proti, pieteicējas darbībās ir saskatāms Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta pirmajā daļā, 9.panta pirmās daļas 1.punktā, 11.panta 20.punktā norādītais pārkāpums.

Apgabaltiesas vērtējumā nav pamata pieņemt, ka pieteicējas darbinieki, kuri slēdz kreditēšanas līgumus, ir „akli” sekojoši reklāmai, kurai viņi „nepiekrīt”, bet ir spiesti „pakļauties”. Apgabaltiesas vērtējumā tieši pieteicējas faktiskā darbība, sniedzot kreditēšanas pakalpojumu, liecina, ka pieteicēja manipulē ar jēdzienu „bezprocentu kredīts” sava pakalpojuma izplatīšanas nolūkā.

Apkopojot minēto, apgabaltiesa secina, ka pieteicējas atbildība pārkāpuma izdarīšanā, maldinošas reklāmas izvietojumā un tam pakārtotu darījumu slēgšanā, ir pierādīta.

[13] Apgabaltiesa nepiekrīt pieteicējas argumentācijai, ka administratīvajā aktā nav ievēroti soda noteikšanas principi, proti, sods nav samērīgs (vajadzētu būt mazākam).

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.² panta pirmā daļa paredz, ka uzraudzības iestāde ir tiesīga par negodīgu komercpraksi uzlikt komercprakses īstenotājam soda naudu līdz 10 procentiem no tā pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne vairāk kā 100 000 *euro*.

Pieteicējas neto apgrozījums 2014.gadā bija 8 148 670 *euro*. Līdz ar to maksimālā soda apmērs nedrīkst pārsniegt 100 000 *euro*. Pieteicējai ir piemērota soda nauda 4500 *euro* apmērā. Tādējādi var konstatēt, ka sods ir noteikts apmēram 0,06 procentu apmērā no pieteicējas gada neto apgrozījuma. Soda naudas apmērs ir niecīgs attiecībā pret pieteicējas gada apgrozījumu.

Atbildētājs lēmumā ir analizējis pārkāpuma apjomu un ilgumu, pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, raksturu un radīto ietekmi, un atzinis, ka pārkāpums ir vērtējams kā smags pārkāpums.

Apgabaltiesa sniegto pārkāpuma rakstura novērtējumu atzīst par pamatotu. Pieteicēja, kas ir speciālists kreditēšanas jomā, apzināti manipulēja savā komercdarbībā ar jēdzieniem, kas raksturo sniegtā pakalpojuma izmaksas. Apgabaltiesai nerodas šaubas, ka pieteicējas amatpersonas apzinājās, ka, nosakot „līguma kontroli” 10 procentu apmērā no izsniegtā kredīta summas, šajā summā tiek „apslēpti” kredītprocenta maksājumi. Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 11.panta 20.punkta teksts tiešā veidā aizliedz šāda veida negodīgas darbības. Līdz ar to secināms, ka pieteicēja pārkāpumu izdarīja apzināti. Tas, ka pieteicēja apzinājās gan pārkāpuma izdarīšanu, gan tā raksturu jau pirms reklāmas izvietojšanas, netieši izriet arī no tā, ka atbildētājs jau 2015.gada 16.aprīļa vēstulē Nr.3.3-7-F-93/2730 (*lietas 118.lapa*) bija ieteicis pieteicējai terminu „līguma kontrole” pārdēvēt par „aizņēmuma likme”. Apgabaltiesas vērtējumā, ņemot vērā pārkāpuma raksturu un pieteicējas atbildības pakāpi, secināms, ka soda naudas piemērošana objektīvi ir pamatota,

turklāt soda apmēram jābūt tādām, lai pieteicēju atturētu no turpmākām šāda veida darbībām. Apgabaltiesas vērtējumā izvēlētais soda veids un apmērs atbilst izdarītā pārkāpuma raksturam.

[14] Pieteicēja apelācijas sūdzībā ir atsaukusies uz aptaujas pētījumu, norādot, ka aptauja liecinot, ka vidusmēra patērētājs labi orientējas reklāmās, izlasa reklāmas visus tekstus, un ir spējīgs pieņemt sev izdevīgāko un piemērotāko kreditēšanas variantu.

Apgabaltiesas vērtējumā lietā esošā aptauja nav pietiekama, lai izvērtētu reklāmas ietekmi uz vidusmēra patērētāju. Vidusmēra patērētājs aptaujā var arī norādīt, ka viņš „orientējas” reklāmās, tomēr tas nenozīmē, ka nepatiesa rakstura reklāma personu nevar maldināt un/vai ietekmēt tās lēmumu. Pietiekami daudzas personas iepirkumus veic impulsīvi, proti, to lēmumus var ietekmēt, lai arī personas ir spējīgas pieņemt ekonomiski pamatotus lēmumus. Nereti personas neapzinās reklāmas faktisko ietekmi vai arī apzinās to nepilnīgi. Likumdevējs jau ir apzinājis daļu no gadījumiem, kas ir tieši norādīti Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma tiesību normās. Likumā tieši norādītajos gadījumos administratīvajā aktā nav nepieciešams īpaši pamatot to, ka šādām darbībām ir negatīva ietekme, proti, to, kādēļ šādu darbību veikšana nav pieļaujama.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Noraidīt SIA „InCredit group” pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2016.gada 16.februāra lēmuma Nr.3-pk atcelšanu.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnesis referents *(paraksts)* V.Poķis

Tiesneses *(paraksts)* U.Mihailova

(paraksts) A.Zariņa

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis

Rīgā 2017.gada 1.jūnijā

V.Poķis